

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse för år 2016

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden samt de tre fullmäktigeberedningarna. I denna revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning för ansvarsprovningen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har genomförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god revisionssed. Revisorernas granskningsarbete har utgått från revisorernas granskningsstrategi samt riskbedömning och revisionsplan för 2016. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprovningsfrågan. Kommentarer i årsredovisningen från landstingsstyrelsens ordförande har inte ingått i revisorernas bedömning.

Till revisionsberättelsen hör en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden, Region Värmland samt kommunalförbundet Svensk Luftambulans kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger.

En redovisning av revisorernas förvaltning under 2016 har också bifogats landstingets årsredovisning.

Landstingsstyrelsen

Revisorernas granskningsarbete har under året fokuserat på ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll inom landstinget, både avseende verksamhet och ekonomi. Revisionen har bland annat inriktats mot vårdhygien, barn- och ungdoms-

psykiatri, landstingets nya styrmodell, arbetsmiljö, fastighetsunderhåll, samt omhändertagande och vård vid depression och ångest. Granskning av psykisk ohälsa bland barn och unga har genomförts i samverkan med revisionsgrupperna i 16 värmländska kommuner. Landstingets revisorer har därutöver följt arbetet i landstingsstyrelsen och dess utskott samt beredningar och nämnder.

Måluppfyllelse samt styrning, uppföljning och intern kontroll

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Revisorerna ska även bedöma om styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Finansiella mål

Årsredovisningen för verksamhetsåret visar ett överskott som uppgår till 146,1 miljoner kronor, vilket är 96,1 miljoner kronor bättre än budgeterat. Den genomförda balanskravsutredningen för 2016 visar ett överskott på 138,9 miljoner kronor, till följd av reavinst (7,2 miljoner kronor) från fastighetsförsäljningar. De redovisade nettokostnaderna understiger de budgeterade med 68,0 miljoner kronor. Landstinget har därmed både uppfyllt målet om att uppnå sitt budgeterade resultat samt målet att hålla budgeterad nettokostnadsram. Område öppenvård samt område slutenvård redovisar negativa utfall i förhållande till sina budgetramar.

Landstingsfullmäktige har beslutat att tillföra pensionsfonden ett belopp på 152 miljoner kronor. Detta mål är uppfyllt. Landstingsfullmäktige har beslutat att för 2016 frångå målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Årets granskning har visat att landstingsstyrelsen under 2016 löpande har följt landstingets ekonomiska resultat, efterfrågat och fått information samt fattat beslut om åtgärder inom landstingets verksamheter. Styrelsen har även under året fattat beslut om att ge landstingsdirektören i uppdrag att fortsätta det intensifierade åtgärdsarbetet för att nå de ekonomiska målen för 2016.

Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har i Landstingsplan 2016 fastställt tre övergripande mål för landstingets verksamhet; god folkhälsa, trygg befolkning och nöjda patienter. Därutöver finns i landstingsplanen fyra mål för hälso- och sjukvården: inga vårdskador, bästa vårdkvalitet, vård utan köer samt respektfulla möten. Uppföljning av dels övergripande mål och dels mål för hälso- och sjukvården sker i årsredovisningen bland annat i förvaltningsberättelsen samt i den bilagda mätplanen för uppföljning.

Årsredovisningen innehåller också resultatinformation som syftar till att redovisa jämförelser med tidigare år eller riket, där det inte finns någon målsättning för 2016. Det finns en tydlig röd tråd mellan landstingsplan och årsredovisning, där bl.a. särskild uppföljning av prioriterade områden givits ett eget kapitel i årsredovisningen.

När det gäller de av fullmäktige fastställda målen, redovisas i årsredovisningen att landstinget endast i begränsad utsträckning uppfyllt dessa.

Under 2016 har styrelsen vid åtta tillfällen vid sina sammanträden, utöver de två delårsrapporterna, erhållit samlade månadsrapporter utifrån den av landstingsstyrelsen fastställda kontrollplanen för intern kontroll. Månadsrapporterna innehåller främst ekonomisk uppföljning, uppgifter rörande omställningen för kostnadsreduktion, uppgifter rörande kvalitet och patientsäkerhet samt tillgänglighet.

Styrelsen har under året fattat beslut om att ge landstingsdirektören i uppdrag att intensifiera åtgärderna gällande tillgänglighet samt att återkomma med en fördjupad information om uppföljning av måluppfyllelse rörande målet ”inga vårdskador”.

Styrning, uppföljning och intern kontroll

Landstingsstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen (1991:900) bland annat för att den interna kontrollen är tillräcklig. I landstingsstyrelsens reglemente anges att det särskilt ankommer på styrelsen att ansvara för den interna kontrollen. Det anges också att det särskilt ankommer på styrelsen att planera, följa upp och utvärdera att verksamheten bedrivs rationellt, effektivt och ekonomiskt enligt uppställda krav.

Revisorerna har tidigare påtalat för styrelsen att det finns behov av att utveckla och förbättra styrning, uppföljning och intern kontroll. Utvecklingsarbeten bedrivs eller planeras inom de flesta av de områden som revisorerna lyft fram.

Styrelsen antog 2013 ett direktiv för uppsiktsplikt och intern kontroll, vilket var giltigt t o m 2015-10-08. Beslut om förlängning av direktivet fattades av styrelsen 2017-03-21. För 2016 har dock styrelsen antagit en kontrollplan för intern kontroll och uppföljning har skett i enlighet med kontrollplanen.

Revisorernas sammanfattande slutsatser

Revisorerna ska enligt kommunallagen ta ställning i ansvarsfrågan. God revisionsredovisning anger flera olika grunder för ansvarsprövning som kan utgöra grund för att rikta anmärkning eller avstyrka ansvarsfrihet. En av dessa är om landstingsstyrelsen inte tar en samordnande roll i det interna kontrollsystemet. En annan är bristande måluppfyllelse och passivitet från styrelsens sida när det gäller att vidta åtgärder för att efterleva fullmäktiges mål.

Revisorerna bedömer att landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder för att ta den samordnande roll för den interna kontrollen som anges i kommunallagen och reglementet för styrelsen. Det finns dock behov av fortsatt utveckling inom de områden där revisorerna tidigare fört fram synpunkter. Revisorerna anser att det är angeläget att styrelsen säkerställer fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Revisorerna noterar med tillfredsställelse att de tre finansiella målen har uppfyllts 2016. Revisorerna vill dock betona vikten av att de enskilda områdenas budgetar hålls.

När det gäller den bristande måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen, noterar revisorerna att landstingsstyrelsen under 2016 har efterfrågat och fått information från tjänstemannaorganisationen gällande måluppfyllelsen både för de finansiella och verksamhetsmässiga målen samt fattat beslut om åtgärder.

Vi bedömer sammantaget att landstingsstyrelsen, Patientnämnden, Hjälpmedelsnämnden, Kost- och servicenämnden, Drifts- och servicenämnden, Hälso- och sjukvårdsberedningen, Demokratiberedningen och Framtidsberedningen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, med undantag för vad som framgår avseende måluppfyllelsen nedan.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att de finansiella resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om.

Vi bedömer att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen endast i begränsad utsträckning är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om.

Vi tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har följt Patientnämndens arbete under 2016, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse.

Vi tillstyrker att Patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma Hjälpmedelsnämnden. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 23-16. Rapporten har delgivits revisorerna i länets kommuner. *I revisionsrapporten framgår att nämnden fattat beslut om att inte reglera årets uppkomna underskott, ett beslut som strider mot de av fullmäktige beslutade styrdokumentet Reglemente för hjälpmedelsnämnden i Värmland samt Avtal om samverkan i gemensam hjälpmedelsnämnd. Vi riktar kritik mot detta förfarande som bör korrigeras.*

Vi tillstyrker att Hjälpmedelsnämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Kost- och servicenämnden

Landstingets revisorer har granskat Kost- och servicenämnden som är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland, Karlstads kommun, Kils kommun och Kristinehamns kommun. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 24-16. Rapporten har delgivits revisorerna i de berörda kommunerna.

Vi tillstyrker att Kost- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Drifts- och servicenämnden

Landstingets revisorer har tagit del av den granskning som revisorerna i Karlstads kommun genomfört. Drifts- och servicenämnden är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland och de värmländska kommunerna. Karlstads kommun är värdkommun för nämnden.

Vi tillstyrker att Drifts- och servicenämnden samt landstingets förtroendevalda i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Hälso- och sjukvårdsberedningen 2016, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har granskat 2016, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har granskat Framtidsberedningen 2016, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Vi tillstyrker att Framtidsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2016.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen för Landstinget i Värmland för räkenskapsåret 2016-01-01 – 2016-12-31.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi tillstyrker att årsredovisningen för 2016 godkänns av landstingsfullmäktige.

Karlstad den 28 mars 2017

Landstingets revisorer

Östen Högman

Daniel Berghel

Anita Svensson Nilsson

Bertil Hagelin

Lill Nilsson

Örjan Ström

Hans Kaijser

Bilaga 1

Förteckning över de sakkunnigas revisionsrapporter avseende år 2016

- 1-16 Mutor och otillbörlig påverkan - uppföljning
- 2-16 Rätt intäkter - uppföljning
- 3-16 Granskning av vårdhygien och lokalvård
- 4-16 Granskning av fastighetsunderhåll och fastighetsförvaltning
- 5-16 Granskning av barn- och ungdomspsykiatri
- 6-16 Patientavgifter - uppföljning
- 7-16 Granskning av upphandling av konsulter
- 8-16 Granskning av landstingets nya styrmodell – styrning, uppföljning och intern kontroll
- 9-16 Folktandvårdens intäkter - uppföljning
- 10-16 Bisysslor - förstudie
- 11-16 Granskning av delårsrapport 2, 2016
- 12-16 Generella IT-kontroller – uppföljning av granskning genomförd 2012
- 13-16 Granskning av byggnation av det nya operationshuset
- 14-16 Granskning av arbetsmiljö
- 15-16 Omhändertagande och vård vid depression och ångest, suicidprevention
- 16-16 Jämlig vård - förstudie
- 17-16 Konsthantering
- 18-16 Gemensam granskning Psykisk ohälsa barn och unga
- 19-16 Hjälpmedelshantering
- 20-16 Barnhälsovård - förstudie
- 21-16 Granskning av årsredovisning 2016 samt landstingsstyrelsens styrning, uppföljning och interna kontroll
- 22-16 Granskning av de finansiella rapporterna i årsredovisning 2016
- 23-16 Granskning av Hjälpmedelsnämnden
- 24-16 Granskning av Kost- och servicenämnden